

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/353518

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota sociaal domein 2025

Datum: 4 mei 2026

Kernboodschap

- Het gebruik van zorg in Druten is redelijk stabiel. Wel zien we een stijging bij specialistische begeleiding en jeugdhulp in de GGZ. De druk op het sociaal domein blijft hoog, zowel in geld als in het werk.
- We zien goede resultaten van de samenwerking met Wijchen bij de toegang tot hulp. We blijven investeren in een sterke basis, samen met welzijnsorganisaties en ouderenbonden. Het sociaal team speelt een belangrijke rol in het koppelen van inwoners aan passende hulp.
- De druk op specialistische jeugdzorg blijft hoog, zowel landelijk als in de regio. We volgen het regioprogramma Jeugd en zetten lokaal in op preventie, vroeg signaleren en passende hulp zonder dwang. We kiezen daarbij liever voor hulp voor groepen dan voor hulp voor één persoon.
- De mentale gezondheid van jongeren blijft een aandachtspunt. In Druten is er veel hulp die vrij toegankelijk is. Daarmee voorkomen we deels dat duurdere hulp nodig is.
- Door vergrijzing, personeelstekorten en complexere hulpvragen neemt de druk op de Wmo toe. Daarom blijven we investeren in de sociale basis, ondersteuning van mantelzorgers en dagbesteding.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
22-11-2023	Informatienota Monitoring Jeugd en Wmo 2022 (Zaaknummer: Z/23/120557)
09-12-2025	Informatienota Monitorrapportage Sociaal Domein Druten - Eerste semester 2025 (Zaaknummer: Z/25/330086)

Toelichting

In deze informatienota informeren wij uw raad over de belangrijkste inhoudelijke en beleidsmatige ontwikkelingen binnen de Wmo en jeugdhulp in Druten over het jaar 2025. Dit doen we jaarlijks via een uitgebreide monitor en deze begeleidende nota. In deze nota richten we ons op de trends in zorggebruik, inzet op preventie, het functioneren van het sociaal team en de beleidskoers op lokale en regionale schaal.

1. Toegang en preventie

- De wachttijden bij het sociaal team liggen gemiddeld tussen de 6 en 8 weken, afhankelijk van urgentie en doorstroommogelijkheden. Spoed zaken worden met prioriteit opgepakt.
- Druten heeft een goed functionerend vrij toegankelijk aanbod, onder meer via MeerVoormekaar, MEE Gelderse Poort, POH-Jeugd, jongerencoaches en Ixta Noa.
- Via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werkt Druten aan preventie, mentale gezondheid en sociale participatie met een breed palet aan activiteiten en partners.

Jeugd

- Het totale aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt in Druten bleef in 2025 stabiel, zonder sterke schommelingen. Dit impliceert een constant gebruik van het jeugdhulpaanbod en een stabiel bereik van de doelgroep.
- Er wordt nauwelijks gebruikgemaakt van persoonsgebonden budgetten (PGB); het aandeel blijft rond 1 %. Dit wijst erop dat het gecontracteerde aanbod overwegend aansluit bij de vragen van inwoners.
- Pleegzorg blijft de meest ingezette vorm van jeugdhulp met verblijf; andere verblijfsvormen, en zeker verblijf met behandeling, worden alleen toegepast in uitzonderlijke en zwaarwegende gevallen.
- Binnen de ambulante jeugdhulp is de trend naar intensievere begeleiding per cliënt verder doorgezet: trajecten zijn langer, en het aantal uren per jongere is gestegen. Tegelijkertijd is het gebruik van ambulante behandeling afgenomen, mede dankzij de versterkte inzet van jongerencoaches en schoolmaatschappelijk werk op lokaal niveau.
- In Druten zien we dat het aantal cliënten in de jeugd-GGZ daalt, terwijl het totaal aantal ingezette zorguren juist toeneemt. Dit kan wijzen op complexere hulpvragen of intensievere trajecten per jeugdige. Tegelijkertijd neemt het gebruik van de basis-GGZ af, mogelijk mede doordat Druten beschikt over een sterk voorliggend veld met laagdrempelige ondersteuning zoals POH-jeugd, jongerencoaches en schoolmaatschappelijk werk.
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering blijven kwantitatief beperkt. Door de invoering van nieuwe productcodes is de vergelijking met voorgaande jaren lastig, maar in de praktijk blijft het aantal opgelegde maatregelen laag.

Mentale gezondheid jongeren (Gezondheidsmonitor/ Kwartaalonderzoek)

- Uit het Kwartaalonderzoek Jongeren 2025 van het RIVM blijkt dat de mentale gezondheid van jongeren in de loop van het jaar schommelt en kwetsbaar blijft.
- In het voorjaar van 2025 verslechterde het beeld. Het mentaal welbevinden daalde van 69 naar 67. In dezelfde periode nam het aandeel jongeren dat zich eenzaam voelt toe van 43% naar 48%. Ook steeg het percentage jongeren dat in de afgelopen drie maanden serieus heeft gedacht aan zelfdoding van 13% naar 15%.

- In de tweede helft van 2025 is weer enig herstel zichtbaar. Het mentaal welbevinden stijgt richting het najaar naar ongeveer 70 en het aandeel jongeren dat zich eenzaam voelt daalt licht. Ook het aandeel jongeren met suïcidale gedachten stabiliseert enigszins.
- Tegelijkertijd laat het totaalbeeld zien dat de mentale gezondheid van jongeren niet stabiel is. De schommelingen gedurende het jaar wijzen op een kwetsbare situatie, waarin een grote groep jongeren zich regelmatig eenzaam voelt en een aanzienlijk deel worstelt met sombere of zorgelijke gedachten.
- Deze landelijke ontwikkelingen zijn richtinggevend voor de situatie in gemeenten zoals Druten en onderstrepen het belang van het GEM-initiatief (Ecosysteem Mentale Gezondheid), waaraan Druten regionaal deelneemt, om structureel aandacht te houden voor (preventie van) psychische klachten.

3. Wmo

- Het zorggebruik Wmo nieuw blijft stijgen. Dit geldt zowel voor de begeleiding als de begeleiding plus.
- Ook de dagbesteding laat een stijging zien. Opvallend is de toename van de specialistische dagbesteding bij ouderen.
- Hulp bij het huishouden blijft stijgen, maar wordt mede door personeelstekorten niet altijd volledig conform indicatie geleverd. De uitnutting ligt op 82%.
- De wachtlijst voor een GGZ-behandeling of het moeilijker verkrijgen van Wlz-zorg, zorgt voor een toename van Wmo ondersteuning als overbrugging. Er wordt vaker specialistische ondersteuning ingezet door de vergrijzing en toename van diagnose ADHD/ASS bij (oudere) klanten.

4. Gezond en Actief Leven Akkoord, Sportakkoord en Integraal Zorgakkoord

Druten heeft een lokaal Gezond en Actief Leven akkoord vastgesteld in oktober 2023. Dit wordt uitgevoerd in de jaren 2023-2026. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid en een lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen, cultuur en sociale basis. Voor de financiering is er één brede Specifieke uitkering vanuit de Rijksoverheid. Lokale initiatieven kunnen een financiële bijdrage aanvragen voor activiteiten die passen bij de ambities van het GALA, hiervoor is in 2024 en 2025 een aparte subsidieregeling vanuit de gemeente Druten opgesteld. De subsidieregeling wordt ook in 2026 opengesteld. Ook bij het Sportakkoord kan subsidie aangevraagd worden voor beweegactiviteiten.

In het Sportakkoord werken we lokaal samen met partners uit de sport, het onderwijs, de (gezondheids)zorg en het welzijnswerk. We richten ons op thema's zoals een sociaal veilige sportomgeving, sterke sportaanbieders, voldoende ruimte en toegankelijkheid voor iedereen, en een gezonde leefstijl. Dit geldt voor alle leeftijden en voor alle dorpen in de gemeente Druten.

Partners kunnen een aanjaagbudget aanvragen om nieuwe initiatieven te starten. Ook kunnen verenigingen en sportaanbieders gebruikmaken van trainingen, cursussen en inspiratiebijeenkomsten om hun organisatie te versterken.

Op regionaal niveau werken we steeds meer samen. Samen met de regiogemeenten is er een plan van aanpak gemaakt voor het thema sociaal veilige sport. Het Sportakkoord loopt af in 2026.

Op regionaal niveau werken we samen aan de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit akkoord heeft als doel om de zorg ook in de toekomst bereikbaar en betaalbaar te houden. We werken hierin samen met o.a. zorgverzekeraars, zorgpartijen, regiogemeenten en welzijn. Taak voor de gemeenten is om te zorgen voor een goede preventieve aanpak zodat zorgkosten in het medisch domein voorkomen kunnen worden. We werken aan het verstevigen van de 'ketenaanpakken' voor valpreventie, overgewicht bij jeugd en volwassenen, een kansrijke start voor jonge kinderen en welzijn op recept en ontwikkelen regionaal initiatieven om de mentale gezondheid van onze inwoners te versterken. In 2026-2030 worden het GALA en IZA opgevolgd door het AZWA (Aanvullen Zorg en Welzijnsakkoord). Op dit moment is deze nog niet definitief vastgesteld en zijn de voorwaarden voor financiering nog niet helder.

5. Belangrijke aandachtspunten 2026

- We blijven investeren in een solide sociale basis met breed en collectief aanbod in samenwerking met welzijn, onderwijs en zorg.
- We werken toe naar een stevig sociaal team, die ook zelf hulp gaat bieden aan onze inwoners.
- We hebben extra aandacht voor jongeren met mentale druk, eenzaamheid en beperkte vaardigheid om hulp te zoeken.
- We blijven investeren in goede toegankelijkheid bij dagbesteding en ondersteuning, bijvoorbeeld bij dementie. Ook is er in het bijzonder aandacht voor de rol van mantelzorgers binnen onze gemeente.
- We zoeken oplossingen voor toenemende druk op huishoudelijke hulp.
- Aanscherping van regionaal beleid met duidelijke keuzes op specialistische zorg, passend onderwijs en beschermd wonen.

Slotopmerking

Deze informatienota geeft een beeld van het zorggebruik binnen het sociaal domein in 2025 in Druten. Uw raad wordt via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd over eventuele financiële bijstellingen. Graag spreken wij onze waardering uit voor de constructieve rol van de Adviesraad Sociaal Domein Druten met betrekking tot deze rapportage. De gesprekken over de monitor en de aandacht voor cliëntervaring hebben bijgedragen aan een kwalitatief sterker rapport. Wij zien ernaar uit om deze samenwerking in de toekomst voort te zetten.

Bijlage:

1. Monitorverslag Jeugd en WMO jaarbeeld 2025